

Nr 138.

Av herr **Bergman m. fl.**, om anslag till rikskommittén för den olagliga rusdryckshanteringens bekämpande.

I Kungl. Maj:ts proposition angående de under 8:e huvudtiteln upptagna bidragen till undervisnings- och upplysningsverksamheten för nykterhetens främjande överraskas man av nyheten, att det under de senaste åren beviljade och med allmän sympati omfattade anslaget till den verksamma rikskommittén mot den olagliga rusdryckshanteringens helt enkelt indragits. Det har förr utgått med högst 20,000, lägst 15,000 kronor. Det föreslås nu, att denna kommitté skall upphöra och dess verksamhet övertagas av centralförbundet för nykterhetsundervisning. En sådan anordning kan synas lämplig ur centraliserings- och förenklingssynpunkt, men då måste det ju förutsättas, att även det anslag, som utgått till nämnda kommitté, överflyttas till centralförbundet. Så är emellertid icke meningen. Det föreslås visserligen en ökning av centralförbundets anslag med 5,575 kronor, vilket ju innebär föga mer än tredjedelen av det anslag, som innevarande budgetår utgått för det ändamål som nu åsyftas (15,000 kronor). Denna indragning är icke motiverad av någon besparingsmöjlighet i avseende på personal eller lokal genom sammanslagningen, ty meningen är att anställa en avlönad ny kraft vid centralförbundet för ombesörjande av den nytillkomna verksamhetsgrenen — just samma kraft som förut omhänderhaft rikskommitténs verksamhet — och lokal har redan förut varit upplåten åt rikskommittén inom centralförbundets lokaler; här sker alltså ingen ändring. Den enda ändring som äger rum är att inga medel ställas till förfogande för verksamhetens fortsatta bedrivande. Avlöning av en anställd tjänsteman beviljas, men vad skall han i sin nya ställning göra utan några medel till sitt förfogande? Man synes ha tänkt sig, att han skall förses med de indragna medlen, närmare 10,000 kronor, från centralförbundets för andra ändamål beviljade anslag. Om så blir fallet, bli dessa andra och för centralförbundet väsentliga ändamål i motsvarande grad försummade. Redan utan denna minskning är det uppenbart, att det till centralförbundets förfogande ställda anslaget till föreläsnings- och instruktionsverksamhet för nykterhetens främjande, vilket föreslås skola utgå med oförändrat belopp såsom för innevarande budgetår d. v. s. 115,000 kronor, är — såsom i en samtidigt härmed avgiven motion om denna sak framgår — högst otillräckligt.

Vi kunna alltså icke finna den av Kungl. Maj:t ifrågasatta anordningen tillfredsställande. Den omständigheten att centralförbundet självt förmåtts till att — trots sin obenägenhet därför — gå in på densamma kan ej heller övertyga oss om dess lämplighet. Skall centralförbundet övertaga den nya

uppgiften, så måste åtminstone — såsom även framgår av centralförbundets yttrande — en ovillkorlig förutsättning härför vara, att särskilda medel ställas till förbundets förfogande för detta ändamål, medel motsvarande vad den hittillsvarande rikskommittén haft att tillgå.

Även om så sker, måste man känna sig synnerligen tveksam om lämpligheten av den föreslagna anordningen. Enligt de för centralförbundets föreläsningsverksamhet för närvarande gällande av skolöverstyrelsen fastställda grunderna är anordnandet av de vanliga statsunderstödda nykterhetsföreläsningarna bundet vid villkoret att rekvisenten själv till väsentlig del skall bestrida kostnaderna, medan staten endast bidrager med viss del. Detta innebär, att föreläsningar kunna anordnas endast på sådana ställen där redan förut starkt intresse och verksamma organisationer finnas. Men i den verksamhets natur, varom fråga är när det gäller den olagliga sprithanteringens bekämpande, ligger det, att verksamheten framför allt bör inriktas på sådana orter och samhällslager, där missförhållandena äro värst. Mycket av den hittillsvarande rikskommitténs propaganda har bedrivits — och ofta med framgång bedrivits — på sådana platser, där ingen nykterhetsverksamhet förefunnits och just bland dem som bäst behövt påverkas. Med den föreslagna nya anordningen skulle detta bliva i hög grad försvårat.

Skall verksamheten överflyttas till centralförbundet måste detta förbund alltså i avseende på denna sin nya uppgift först och främst erhålla behövliga medel och vidare dels frigöras från villkoret, att Ortsrekvisenten alltid skall bära en del av kostnaden, dels också övertaga även rikskommitténs nuvarande *propagandaverksamhet*. Propaganda för laglydnad kan näppeligen anses klandervärd eller stridande mot den för centralförbundet stadgade neutraliteten i religiösa eller politiska stridsfrågor.

På grund av vad här ovan anförts få vi, enligt uttalad önskan av riksdagens nykterhetsgrupp, härmed hemställa,

att det anslag, som för närvarande utgår till rikskommittén för den olagliga rusdryckshanteringens bekämpande (under åttonde huvudtiteln: Bidrag till undervisnings- och instruktionsverksamhet för nykterhetens främjande) måtte även för nästa budgetår oförändrat utgå med 15,000 kronor, helst med bibehållande av nuvarande organisation, eller — om verksamheten skall överflyttas till centralförbundet för nykterhetsundervisning — i varje fall med de modifikation, som äro nödvändiga för nu ifrågavarande särskilda verksamhet, med beaktande av vad här ovan erinrats.

Stockholm den 22 januari 1936.

J. Bergman.

Oscar Ericson.

C. A. Carlsson.

Joh. Larsson.